DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)
den 3 oktober 2000 *

I mål C-371/97,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG), från Tribunale civile e penale di Venezia (Italien), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Cinzia Gozza m.fl.

och

Università degli Studi di Padova m.fl.,

angående tolkningen av rådets direktiv 82/76/EEG av den 26 januari 1982 om ändring av direktiv 75/362/EEG om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för läkare inklusive åtgärder för att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster samt av direktiv 75/363/EEG om samordning av bestämmelserna i lagar och andra författningar om verksamhet som läkare (EGT L 43, s. 21; svensk specialutgåva, område 6, volym 2, s. 78),

* Rättegångsspråk: italienska.

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden D.A.O. Edward (referent) samt domarna A. La Pergola och H. Ragnemalm,

generaladvokat: P. Léger,
justitiesekreterare: biträdande justitiesekreteraren H. von Holstein,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— Italiens regering, genom professor U. Leanza, chef för utrikesministeriets avdelning för diplomatiska tvister, i egenskap av ombud, biträdd av O. Fiumara, avvocato dello Stato,

— Spaniens regering, genom P. Plaza García, abogado del Estado, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom juridiske rådgivaren, E. Traversa, i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 6 april 2000 av: C. Gozza m.fl., företrädda av advokaten R. Mastroianni, Cosenza, och advokaten P. Piva, Venedig, och Spaniens regering, företrädd av N. Díaz Abad, abogado del Estado, i egenskap av ombud,

och efter att den 11 maj 2000 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Tribunale civile e penale di Venezia har genom beslut av den 7 oktober 1997, som inkom till domstolen den 27 oktober 1997, i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG), ställt två frågor om tolkningen av rådets direktiv 82/76/EEG av den 26 januari 1982 om ändring av direktiv 75/362/EEG om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för läkare inklusive åtgärder för att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster samt av direktiv 75/363/EEG om samordning av bestämmelserna i lagar och andra författningar om verksamhet som läkare (EGT L 43, s. 21; svensk specialutgåva, område 6, volym 2, s. 78).

2 Frågorna har uppkommit i en tvist mellan Cinzia Gozza samt 635 andra sökanden och Università degli Studi di Padova (nedan Paduas universitet), Ministero dell'Università e della Ricerca Scientifica e Tecnologica, Ministero della Sanità och Ministero della Pubblica Istruzione vad gäller rätt för läkare som genomgår specialistutbildning till en skälig ersättning under utbildningsperioden.

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

3 Rådets direktiv 75/362/EEG av den 16 juni 1975 (EGT L 167, s. 1, nedan kallat erkännandedirektivet) syftar till ett ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för läkare och innehåller åtgärder för att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster. Rådets direktiv 75/363/EEG av den 16 juni 1975 (EGT L 167, s. 14, nedan kallat samordningsdirektivet) syftar i sin tur till samordning av bestämmelserna i lagar och andra författningar om verksamhet som läkare. Dessa direktiv har ändrats särskilt genom direktiv 82/76.

4 Erkännandedirektivet skiljer mellan tre fall av erkännande av utbildningsbevis för specialister. När specialiteten i fråga är gemensam för samtliga medlemsstater och förekommer i förteckningen i artikel 5.2 i detta direktiv är erkännandet automatiskt (artikel 4). När specialiteten är gemensam för två eller flera medlemsstater och nämns i artikel 7.2 är erkännandet automatiskt dessa stater emellan (artikel 6). I artikel 8 stadgas slutligen att för de specialiteter som inte nämns i förteckningen i artikel 5 eller i förteckningen i artikel 7, kan värdmedlemsstaten kräva att medborgare i medlemsstaterna skall uppfylla de utbildningsvillkor som fastställts i dess inhemska rätt, dock med hänsyn till de utbildningar som avslutats av dessa medborgare och som styrkts genom behörighetsbevis utfärdade av de behöriga myndigheterna i ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet, förutsatt att villkoren för dessa utbildningar motsvarar dem som i värdlandet krävs för specialistutbildningen i fråga.

5 I samordningsdirektivet föreskrivs för ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för specialistläkare en viss harmonisering av kraven avseende utbildningen och möjligheten att ges tillträde till olika medicinska specialiteter.

6 I andra övervägandet i detta direktiv stadgas att i syfte att samordna kraven avseende utbildningen till specialist skall det föreskrivas vissa "minimikriterier...

såväl för rätten att påbörja specialistutbildning som minimitiden för utbildningen, utbildningsformen och den plats där den skall genomföras samt den tillsyn som bör utövas över utbildningen". I sista meningen tilläggs att "dessa kriterier berör emellertid endast de specialiteter som är gemensamma för samtliga medlemsstater eller för två eller flera medlemsstater".

7 I artikel 2.1 i samordningsdirektivet, i dess lydelse enligt artikel 9 i direktiv 82/76, föreskrivs bland annat att den utbildning som leder fram till ett utbildnings-, examens- eller annat behörighetsbevis för specialister skall uppfylla de krav som nämns där. Bland annat krävs det i artikel 2.1 c att utbildningen skall vara på heltid under tillsyn av de behöriga myndigheterna eller organen enligt punkt 1 i bilagan.

8 Enligt artikel 3 i samordningsdirektivet, i dess lydelse enligt artikel 10 i direktiv 82/76, får medlemsstaterna tillåta specialistutbildning på deltid. Denna utbildning på deltid skall ges i enlighet med punkt 2 i bilagan.

9 Bilagan till samordningsdirektivet, vilken tillagts genom artikel 13 i direktiv 82/76 och som benämns "Karakteristiska egenskaper för specialistutbildning på heltid och deltid" föreskriver följande:

"1. *Specialistutbildning på heltid*

Denna utbildning skall äga rum i vissa bestämda befattningar som godkänts av den behöriga myndigheten.

Utbildningen skall innebära att läkaren deltar i all medicinsk verksamhet på den avdelning där den äger rum, inklusive jourtjänstgöring, så att läkaren under specialistutbildningen ägnar all sin yrkesverksamhet åt denna praktiska och teoretiska utbildning under hela arbetsveckan och under hela året enligt de bestämmelser som fastställts av de behöriga myndigheterna. I enlighet därmed skall skälig ersättning utgå för dessa befattningar.

Utbildningen får avbrytas av vissa skäl, t.ex. militärtjänstgöring, förflyttningar, havandeskap eller sjukdom. Den samlade utbildningstiden får inte reduceras på grund av sådana avbrott.

2. *Specialistutbildning på deltid*

Villkoren är desamma som för utbildningen på heltid med den enda skillnaden att den medicinska verksamheten får begränsas till minst hälften av den tid som fastställts i punkt 1 andra stycket.

De behöriga myndigheterna skall se till att den samlade specialistutbildningen på deltid motsvarar utbildningen på heltid såväl när det gäller längden som kvaliteten.

Skälig ersättning skall följaktligen utgå för denna utbildning på deltid."

10 I artiklarna 4 och 5 i samordningsdirektivet fastställs minimitiden för den specialistutbildning som leder fram till erhållandet av de utbildnings-, examens- och övriga behörighetsbevis som anges i artiklarna 5 och 7 i erkännandedirektivet, vilka är gemensamma för samtliga medlemsstater eller för två eller flera av dessa.

11 I artikel 16 i direktiv 82/76 föreskrivs att medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 31 december 1982 och genast underrätta kommissionen om detta.

12 Erkännandedirektivet, samordningsdirektivet och direktiv 82/76 har, efter de händelser som gav upphov till tvisten vid den nationella domstolen, upphävts och ersatts av rådets direktiv 93/16/EEG av den 5 april 1993 om underlättande av läkares fria rörlighet och ömsesidigt erkännande av deras utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis (EGT L 165, s. 1; svensk specialutgåva, område 6, volym 4, s. 102).

Den nationella lagstiftningen

13 Erkännande- och samordningsdirektiven införlivades med Republiken Italiens interna rätt genom lag nr 217 av den 22 maj 1978 (*GURI* nr 146 av den 29 maj 1978).

14 Genom dom av den 7 juli 1987 i mål 49/86, kommissionen mot Italien (REG 1987, s. 2995), förklarade domstolen att Republiken Italien åsidosatt sina skyldigheter enligt EEG-fördraget genom att inte vidta nödvändiga åtgärder för att följa direktiv 82/76 inom utsatt frist.

15 Till följd av denna dom införlivades direktiv 82/76 genom decreto legislativo nr 257 av den 8 augusti 1991 (*GURI* nr 191 av den 16 augusti 1991, nedan kallat lagdekret nr 257). Detta lagdekret nr 257 trädde i kraft 15 dagar efter det att det hade offentliggjorts.

16 I artikel 4 i lagdekret 257 fastställs rättigheter och skyldigheter för de läkare som genomgår en specialistutbildning, och i artikel 6 inrättas ett studiebidrag för dessa.

17 I artikel 6.1 i samma lagdekret nr 257 föreskrivs:

"De personer som är antagna till en specialistskola... erhåller i samband med ett heltidsdeltagande i utbildningssyfte under hela utbildningsperioden, med undantag för de perioder då utbildningen är inställd, ett studiebidrag fastställt till 21 500 000 lire för år 1991. Från och med den 1 januari 1991 skall denna summa årligen indexregleras på grundval av den förutsedda inflationen och den skall vara föremål för en översyn vart tredje år, enligt dekret från hälsoministeriet... på grundval av den höjning av minimilönen som tillämpas på avtal för sjukvårdspersonal inom den statliga sjukvården."

18 Artikel 8.2 i samma text preciserar slutligen att bestämmelserna gäller från och med det akademiska året 1991/1992.

19 Det framgår av beslutet om hänskjutande att denna bestämmelse har tolkats så, att det studiebidrag som införts genom lagdekret nr 257 inte ens efter det akademiska året 1991/1992 är tillämpligt på läkare under specialistutbildning som antagits tidigare.

Tvisten vid den nationella domstolen

20 Sökandena vid den nationella domstolen, samtliga med examen inom medicin och kirurgi, genomgick alla olika specialistutbildningar knutna till Paduas universitet under läsåret 1990/1991. Eftersom de inte uppbar det studiemedel som inrättades genom lagdekretet nr 257 gjorde de gällande sin rätt till en skälig ersättning enligt erkännandedirektivet, samordningsdirektivet och direktiv 82/76. De begärde följaktligen att Paduas universitet och övriga svaranden — ministerierna för universitet, vetenskaplig och teknologisk forskning, för folkhälsa samt för allmän utbildning — skulle förpliktas att betala det fordrade beloppet, vilket skulle komma att exakt anges under förfarandets gång.

21 Svarandena vid den nationella domstolen anförde att de ifrågavarande direktiven inte kan anses ha direkt effekt, eftersom de inte anger vem som är skyldig att betala den skäliga ersättningen och inte heller villkoren för ersättningen.

22 Svarandena vid den nationella domstolen hävdade för övrigt att lagdekret nr 257 inte ger upphov till olika behandling av läkare som antogs till specialistutbildning före det akademiska året 1991/1992 (som sökandena) — på vilka de nya nationella reglerna inte är tillämpliga — och de som antogs efter det akademiska året 1991/1992 — på vilka dessa regler är tillämpliga. De läkare som antogs före detta datum, till vilka sökandena hör, hade ingen skyldighet att följa utbildningen på heltid och inte heller att härutöver förbinda sig att inte utöva någon annan yrkesverksamhet, till skillnad från de läkare som antogs efter läsåret 1991/1992. Svarandena vid den nationella domstolen medgav dock att sökandena vid den nationella domstolen genomgår specialistutbildning på deltid.

23 Tribunale civile e penale di Venezia anser att tvistens utgång är beroende av tolkningen av direktiv 82/76 och har därför vilandeförklarat målet och ställt följande två tolkningsfrågor till domstolen:

"1) Skall den bestämmelse i direktiv 82/76/EEG som föreskriver att 'skälig ersättning skall utgå' för utbildning av specialist såväl på heltid som på deltid tolkas, även vad avser den tidsperiod då särskilda bestämmelser inte hade utfärdats av italienska staten, på så sätt, att den har direkt effekt till förmån för läkare som genomgår specialistutbildning, det vill säga att den ger dem full rätt gentemot statens behöriga myndigheter att erhålla skälig ersättning för det arbete som de har utfört under specialistutbildningen?

2) Om ovan nämnda rätt anses föreligga, vilka är kriterierna för vad som är 'skälig ersättning', vad avser dels utbildning på heltid, dels utbildning på deltid?"

Upptagande till sakprövning

24 Den italienska och den spanska regeringen har i sina skriftliga inlagor hävdat att dessa frågor skall avvisas.

25 Den spanska regeringen har gjort gällande att de ställda frågorna inte kan tas upp till prövning, eftersom de faktiska omständigheterna är ofullständigt angivna.

Enligt den spanska regeringen gäller skyldigheten att ersätta utbildningsperioder avseende medicinska specialiteter såsom föreskrivs i artikel 2.1 c i samordningsdirektivet, i dess lydelse enligt direktiv 82/76, endast specialiteter som är gemensamma för samtliga medlemsstater eller för två eller flera av dem och under förutsättning att dessa specialiteter nämns i artikel 5 eller 7 i erkännandedirektivet. I förevarande fall har den nationella domstolen emellertid underlåtit att ange den exakta arten av de medicinska specialiteter som sökandena vid den nationella domstolen utbildas inom.

26 Det skall härvid erinras om att domstolen redan i sin dom av den 6 december 1994 i mål C-277/93, kommissionen mot Spanien (REG 1994, s. I-5515), punkt 20, fastslog att skyldigheten att ersätta utbildningsperioder avseende medicinska specialiteter såsom föreskrivs i artikel 2.1 c i samordningsdirektivet, i dess lydelse enligt direktiv 82/76, endast gäller specialiteter som är gemensamma för samtliga medlemsstater eller för två eller flera av dem och under förutsättning att dessa specialiteter nämns i artikel 5 eller 7 i erkännandedirektivet.

27 Att den nationella domstolen inte angett exakt vilka av de medicinska specialiteter som sökandena vid den nationella domstolen utbildas inom utgör dock inte hinder för domstolen att besvara den nationella domstolens frågor.

28 Erkännandedirektivet och samordningsdirektivet räknar tydligt upp, vad gäller berörda specialistutbildningar, såväl de benämningar som gäller i medlemsstaterna som de myndigheter eller organ som är behöriga att utfärda utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för berörda specialiteter. Det åligger således den nationella domstolen att avgöra vilka av sökandena vid den nationella domstolen som genomgår någon av dessa specialistutbildningar och som därigenom kan ha rätt till en skälig ersättning under utbildningsperioden, enligt samordningsdirektivet i dess lydelse enligt direktiv 82/76.

29 Den italienska regeringen har gjort gällande att tolkningsfrågorna skall avvisas, eftersom de ställts av Giudice istruttore del Tribunale civile et penale, det vill säga en domare som enligt italienska processrättsliga regler inte kan avgöra målet i sak.

30 Det skall härvid erinras om att det till följd av funktionsfördelningen mellan domstolen och de nationella domstolarna inte är EG-domstolens sak att undersöka om det beslut som hänskjutits till den har fattats i överensstämmelse med de nationella reglerna om domstolarnas organisation och rättegången vid dessa (se dom av den 3 mars 1994 i de förenade målen C-332/92, C-333/92 och C-335/92, Eurico Italia m.fl., REG 1994, s. I-711, punkt 13, och av den 16 september 1999 i mål C-435/97, WWF m.fl., REG 1999, s. I-5613, punkt 33).

31 Av vad ovan anförts följer att tolkningsfrågorna kan tas upp till prövning.

Prövning i sak

32 Den nationella domstolen har ställt frågorna för att få klarhet i dels om bestämmelserna i detta direktiv avseende skyldigheten att ge skälig ersättning för specialistutbildning på heltid och deltid är villkorslösa och tillräckligt precisa för att läkare som genomgår specialistutbildning skall kunna göra denna skyldighet gällande gentemot en medlemsstats myndigheter inför en nationell domstol även om medlemsstaten i fråga underlåtit att införliva direktivet inom tidsfristen, dels enligt vilka kriterier en "skälig ersättning" skall bedömas.

33 Det skall erinras om att domstolen i sin dom av den 25 februari 1999 i mål C-131/97, Carbonari m.fl. (REG 1999, s. I-1103), redan uttalat sig om

tolkningen av artikel 2.1 c samt punkt 1 i bilagan till samordningsdirektivet, i dess lydelse enligt direktiv 82/76, vari rätt till "skälig ersättning" för utbildning på heltid föreskrivs, och således gett nationella domstolar samtliga uppgifter som krävs för att lösa denna typ av tvist.

34 Domstolen konstaterade för det första att bestämmelserna i artikel 2.1 c och punkt 1 i bilagan till samordningsdirektivet, i dess lydelse enligt direktiv 82/76, ålägger medlemsstaterna en skyldighet att, vad beträffar läkare som kan omfattas av systemet för ömsesidigt erkännande, utbetala ersättning för utbildningsperioder för medicinska specialiteter i den mån dessa omfattas av direktivets tillämpningsområde. Denna skyldighet är som sådan ovillkorlig och tillräckligt precis (se domen i det ovannämnda målet Carbonari m.fl., punkt 44).

35 För det andra preciserade domstolen att, för att avgöra huruvida läkare under utbildning har rätt till studiebidrag, det ankommer på den hänskjutande domstolen att avgöra dels om dessa läkare tillhör den grupp läkare som följer någon av de specialistutbildningar som omnämns i artikel 5 eller 7 i erkännandedirektivet (se domen i det ovannämnda målet Carbonari m.fl., punkterna 27 och 28), dels om utbildningen utförs enligt kraven i samordningsdirektivet, i dess lydelse enligt direktiv 82/76 (se domen i det ovannämnda målet Carbonari m.fl., punkterna 33 och 34).

36 För det tredje ansåg domstolen att bestämmelserna i artikel 2.1 c och punkt 1 i bilagan till samordningsdirektivet, i dess lydelse enligt direktiv 82/76, inte är ovillkorliga, eftersom de inte innehåller några uppgifter om vem som är skyldig att betala skälig ersättning, vad som skall anses vara en skälig ersättning samt hur

den skall beräknas (se domen i det ovannämnda målet Carbonari m.fl., punkt 47).

37 Det skall för det fjärde dock påpekas att domstolen konstaterade att det ankommer på den nationella domstolen att bedöma i vilken mån de nationella bestämmelserna i sin helhet, och, för perioden efter deras ikraftträdande, i synnerhet bestämmelserna i en lag som utfärdats för att införliva direktiv 82/76, efter att dessa bestämmelser har trätt i kraft kan tolkas mot bakgrund av detta direktivs ordalydelse och syfte, för att därigenom uppnå det resultat som eftersträvas genom direktivet (se domen i det ovannämnda målet Carbonari m.fl., punkt 49).

38 Domstolen preciserade slutligen att, om det resultat som anges i samordningsdirektivet, i dess lydelse enligt direktiv 82/76, inte kan uppnås genom tolkning, gemenskapsrätten medför en skyldighet för Republiken Italien att ersätta de skador som den har orsakats förutsatt att tre villkor är uppfyllda, nämligen att den gemenskapsbestämmelse som har överträtts har till syfte att ge enskilda rättigheter vars innehåll kan fastställas, att överträdelsen är tillräckligt klar och att det föreligger ett direkt orsakssamband mellan åsidosättandet av statens skyldighet och den skada som de enskilda har lidit (se domen i det ovannämnda målet Carbonari m.fl., punkt 52).

39 Härvid gör en retroaktiv och fullständig tillämpning av åtgärderna för genomförande av direktiv 82/76 det möjligt att avhjälpa skadeverkningarna av att direktivet har införlivats för sent, under förutsättning att direktivet är korrekt införlivat. Det ankommer dock på den nationella domstolen att övervaka att ersättningen för den skada som de berättigade har lidit är adekvat. En retroaktiv, riktig och fullständig tillämpning av åtgärderna för genomförande av direktiv 82/76 är tillräcklig för detta ändamål, såvida inte de berättigade visar att de har lidit ytterligare förluster på grund av att de inte i rätt tid har kunnat åtnjuta de

ekonomiska förmåner som garanteras genom direktivet, varvid även dessa förluster skall ersättas (se domen i det ovannämnda målet Carbonari m.fl., punkt 53).

40 Den nationella domstolen har även ställt en fråga om tolkningen av bestämmelserna i samordningsdirektivet, i dess lydelse enligt direktiv 82/76, avseende skyldigheten att utbetala en skälig ersättning för specialistutbildning som en läkare genomgår på deltid.

41 Domstolen konstaterar härvid att den analys som gjorts i domen i det ovannämnda målet Carbonari m.fl., och om vilken erinrats i punkterna 33—39 i förevarande dom, angående utbildning på heltid i sin helhet kan tillämpas i det fall en läkare genomgår specialistutbildning på deltid.

42 Denna slutsats framgår såväl av syftet med som ordalydelsen i samordningsdirektivet och direktiv 82/76. Artikel 3.2 samt punkt 2 i bilagan till samordningsdirektivet, i dess lydelse enligt direktiv 82/76, föreskriver att även specialistutbildning på deltid skall ges en skälig ersättning.

43 Denna ersättning, som ges som kompensation och erkännande av utfört arbete, är avsedd för specialister som genomgår utbildning och som deltar i all medicinsk verksamhet på den avdelning där utbildningen äger rum. Dessa specialister ägnar all sin yrkesverksamhet under hela arbetsveckan, eller vid specialistutbildning på deltid, en betydande del av arbetsveckan, åt denna praktiska och teoretiska utbildning.

44 Den hänskjutande domstolen skall således beakta syftet med bestämmelserna i samordningsdirektivet, i dess lydelse enligt direktiv 82/76, och tillämpa de principer som erinrats om i punkterna 33—39 i förevarande dom för att avgöra såväl vem som är skyldig att betala skälig ersättning som hur denna ersättning skall beräknas.

45 Mot bakgrund av vad som ovan anförts kan den första frågan besvaras så att artikel 2.1 c samt punkt 1 i bilagan till samordningsdirektivet, i dess lydelse enligt direktiv 82/76, och artikel 3.2 samt punkt 2 i bilagan till samordningsdirektivet, i dess lydelse enligt direktiv 82/76, skall tolkas på följande sätt:

— Skyldigheten att utge skälig ersättning till specialister under utbildning såväl på heltid som på deltid gäller enbart för de medicinska specialiteter som är gemensamma för samtliga medlemsstater eller för två eller flera av dessa och som omnämns i artikel 5 eller 7 i erkännandedirektivet.

— Denna skyldighet gäller endast om de specialister som genomgår utbildning följer de villkor för utbildning på heltid som omnämns i punkt 1 i bilagan till samordningsdirektivet, i dess lydelse enligt direktiv 82/76, eller de villkor för utbildning på deltid som omnämns i punkt 2 i bilagan till samordningsdirektivet, i dess lydelse enligt direktiv 82/76.

— Denna skyldighet är ovillkorlig och tillräckligt precis i och med att den kräver att en specialist, för att kunna omfattas av det system för ömsesidigt erkännande som föreskrivs i erkännandedirektivet, skall fullgöra sin utbildning på heltid eller deltid och mot ersättning.

— Denna skyldighet möjliggör emellertid inte i sig för den nationella domstolen att avgöra vem som är skyldig att betala skälig ersättning eller till vilket belopp denna ersättning skall uppgå.

Den nationella domstolen är, vid tillämpningen av bestämmelser i nationell rätt, oavsett om det rör sig om bestämmelser som antagits före eller efter ett direktiv, skyldig att så långt det är möjligt tolka den nationella rätten mot bakgrund av direktivets ordalydelse och syfte.

46 Med hänsyn till svaret på den första frågan saknas anledning att besvara den andra frågan avseende kriterier för att avgöra vad som är en skälig ersättning.

Rättegångskostnader

47 De kostnader som har förorsakats den italienska och den spanska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

— angående de frågor som genom beslut av den 7 oktober 1997 har ställts av Tribunale civile e penale di Venezia — följande dom:

Artikel 2.1 c samt punkt 1 i bilagan till rådets direktiv 75/363/EEG av den 16 juni 1975 om samordning av bestämmelserna i lagar och andra författningar om verksamhet som läkare, i dess lydelse enligt rådets direktiv 82/76/EEG av den 26 januari 1982 om ändring av direktiv 75/362/EEG om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för läkare inklusive åtgärder för att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster samt av direktiv 75/363/EEG, och artikel 3.2 samt punkt 2 i bilagan till direktiv 75/363, i dess lydelse enligt direktiv 82/76, skall tolkas på följande sätt:

— Skyldigheten att utge skälig ersättning till specialister under utbildning såväl på heltid som på deltid gäller enbart för de medicinska specialiteter som är gemensamma för samtliga medlemsstater eller för två eller flera av dessa och som omnämns i artikel 5 eller 7 i rådets direktiv 75/362/EEG av den 16 juni 1975 om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för läkare inklusive åtgärder för att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster.

— Denna skyldighet gäller endast om de specialister som genomgår utbildning följer de villkor för utbildning på heltid som omnämns i punkt 1 i bilagan till direktiv 75/363, i dess lydelse enligt direktiv 82/76, eller de villkor för utbildning på deltid som omnämns i punkt 2 i bilagan till direktiv 75/363, i dess lydelse enligt direktiv 82/76.

— Denna skyldighet är ovillkorlig och tillräckligt precis i och med att den kräver att en specialist, för att kunna omfattas av det system för ömsesidigt erkännande som föreskrivs i direktiv 75/362, skall fullgöra sin utbildning på heltid eller deltid och mot ersättning.

— Denna skyldighet möjliggör emellertid inte i sig för den nationella domstolen att avgöra vem som är skyldig att betala skälig ersättning eller till vilket belopp denna ersättning skall uppgå.

Den nationella domstolen är, vid tillämpningen av bestämmelser i nationell rätt, oavsett om det rör sig om bestämmelser som antagits före eller efter ett direktiv, skyldig att så långt det är möjligt tolka den nationella rätten mot bakgrund av direktivets ordalydelse och syfte.

Edward La Pergola Ragnemalm

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 3 oktober 2000.

R. Grass

Justitiesekreterare

D.A.O. Edward

Ordförande på fjärde avdelningen